

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ;	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Η ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	25
Εισαγωγή	25
I. Οι «ανάγκες» της κοινωνίας και η διττή φύση των κοινωνικών επιστημών/ψυχολογιών	30
Η εξειδικευμένη γνώση και η πολιτική λειτουργία των κοινωνικών επιστημών	33
II. Κοινωνιακές ανακατατάξεις ως προϋποθέσεις για τη γέννηση των κοινωνικών επιστημών και της κοινωνικής ψυχολογίας	35
1. Θεσμική εδραίωση και συγκρότηση των κοινωνικών επιστημών μέσα στα πανεπιστήμια	40
2. Τα μαζικά κινήματα και η ψυχολογία του «όχλου»	43
3. Η βιομηχανία, ο στρατός και η (κοινωνική) ψυχολογία	49
4. Από τη μεταφυσική του κοινωνικού στη μεταφυσική του μοναχικού ατόμου	55
5. Διαλεκτική του «εξαμερικανισμού» και η εξαφάνιση του κοινωνικού	58
6. Κρίση και αναδιοργάνωση του δυτικού κόσμου – κρίση και αναδιοργάνωση των κοινωνικών επιστημών	62
III. Μετά την κρίση, τι; - «business as usual» και η διαλεκτική της κριτικής	65
«Business as usual»	66
Διαλεκτική της κριτικής: διαζύγιο ή σύμφωνο συμβίωσης;	66
1. Η κριτική ως άρρητος «εκσυγχρονισμός»	67
2. Η κριτική ως αγκάθι - το αγκάθι της κριτικής	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	75
Εισαγωγή	75
I. Το πρόβλημα του (προσδι)ορισμού και η «λύση» των πολλαπλών ορισμών	79

1. Η κοινωνική ψυχολογία ως η μελέτη της συμπεριφοράς	79
α) Συμπεριφορά και «κοινωνία»	80
β) Συμπεριφορά και βιώματα	83
γ) Δράση και πράξη – όχι συμπεριφορά	85
2. Η κοινωνική ψυχολογία ως η μελέτη των σχέσεων	86
α) Σχέσεις μεταξύ ατόμων – και μέσα σε ένα «πλαίσιο»	87
β) Σχέσεις επιρροής και αλληλόδρασης	91
3. Η κοινωνική φύση του ανθρώπου και η κοινωνικοποίησή του	96
4. Η «υπέρβαση» του ατόμου ως οριοθέτηση του αντικείμενου της κοινωνικής ψυχολογίας	100
α) Η ομαδική πράξη ως δυναμικό σύνολο και συντονισμένη «συμπεριφορά»	100
β) Κοινωνική ψυχολογία: δι-ατομική και κοινωνιακά διαφορική ψυχολογία	103
γ) Τα προϊόντα των πράξεών μας ως αντικείμενο της κοινωνικής ψυχολογίας	105
II. Άλλες απόπειρες «επίλυσης» του προβλήματος	107
1. Δεν δίνεται κανένας ορισμός	108
2. Απόπειρα τυποποίηση του ορισμού	109
3. Εμπλουτισμός και σχετικοποίηση της γνώσης των υπόλοιπων κλάδων της ψυχολογίας	110
4. Αθροιστική διεύρυνση του ορισμού	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	115
I. Η ιστορικότητα της κοινωνίας	115
II. Αλλαγές στην οργάνωση των κοινωνιών – στροφή στη «κουλτούρα»	119
Η «κοινωνία» ως πολιτικό πρόταγμα και ως παράδειγμα των κοινωνικών επιστημών	120
Ο κόσμος που άλλαξε και αλλάζει, ο «μετα-κόσμος»	122
Η προφανής γοητεία της «κουλτούρας»	123
Ποια κοινωνία σήμερα;	125
III. Η ιστορικότητα του ατόμου:	
το εγκιβωτισμένο «Εγώ»	126
Η σχέση ατόμου και κοινωνίας	131

IV. Εκδοχές της σχέσης ατόμου-κοινωνίας στην κοινωνική ψυχολογία	136
1. Χωρίς σχέση	136
α) δύο παράλληλοι κόσμοι	136
β) το άτομο ως αφετηρία	139
γ) η κοινωνία ως αφετηρία	140
2. Σχέση αλληλόδρασης	141
α) αρμονική σχέση	141
β) συγκρουσιακή σχέση	142
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΨΥΧΙΣΜΟΥ	147
Εισαγωγή	147
I. Η ψυχολογία ως επιστήμη και η απο-κοινωνικοποίηση του ψυχισμού	148
II. Το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο της συνείδησης	153
1. Η γλώσσα ... της ψυχολογίας	157
2. Η ταξικότητα του ψυχισμού	161
3. Η ιστορικότητα του ψυχισμού	166
<i>Στο χάνι (16^{ος} αιώνας)</i>	168
<i>Το πιρούνι της πριγκίπισσας (11^{ος} αιώνας)</i>	169
4. Η τοπικότητα του ψυχισμού	173
<i>Ο Δυτικός «εαυτός»</i>	175
<i>Ο Έλληνας «εαυτός»</i>	177
<i>Φιλότιμο και εγωισμός</i>	179
<i>Ο «εαυτός» δεν είναι αυτόνομος</i>	179
<i>Αλλαγή του εαυτού και το «κέντρο ελέγχου»</i>	180
<i>Οι ευθύνες βρίσκονται «έξω» από τον εαυτό</i>	181
<i>Ο εαυτός δεν πρέπει να εκτίθεται</i>	182
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
ΤΑ <i>NAGUALS</i> ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ:	
Η ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΩΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ	185
Εισαγωγή	185
I. Η δομή του ινδιάνικου ψυχισμού	189
II. Η γλωσσική διάσταση	193
Δι-υποκειμενικότητα στη γλώσσα	193
<i>De por si</i>	195

III. Επιστημολογία Maya	197
Η πραγματικότητα και ο άνθρωπος	197
Ο Ναγκουαλισμός στην ιστορία των εξεγέρσεων	200
Ο Marcos και ο Quetzalcoatl	202
IV. Ρήξη με το παρελθόν	204
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	
ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	211
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	217
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	231
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	245